



Tentamen Informatietechnologie en Waarden WM0328TI

Vrijdag 19 april, 10.00-12.00 uur

Naam:

Studentnummer:

Dit tentamen bestaat uit drie onderdelen. Bij het eerste deel dien je aan te geven of je denkt dat de stelling juist of onjuist is door een kruisje te zetten. Bij het tweede deel dien je een cirkel te zetten om het juiste antwoord. Mocht je je bedenken, zet dan een kruis door de cirkel en omcirkel het goede antwoord. De antwoorden op de vragen bij het derde deel dien je op te schrijven op de daarvoor bestemde antwoordbladen. Schrijf op dit blad ook je naam en studentnummer. Controleer bij het inleveren of a lies compleet is. In totaal zijn 100 punt te verdienen. Succes!

Deel 1. Geef aan of de volgende uitspraken juist of onjuist zijn [30 punten, 2 punten per vraag]:

	Juist	Onjuist
1. Het idee voor een algoritme kan niet gepatenteerd worden.		
2. Volgens Daniel Solove is geen enkel soort informatie inherent privé.		
3. In een geldige redenering moeten de premissen waar zijn.		
4. De uitspraak "De maan is gemaakt van kaas" is normatief.		
5. Normatief ethisch relativisme stelt dat normen en waarden niet gebonden zijn aan cultuur.		
6. Volgens Bentham's vorm van utilisme moeten we die handelingen doen die leiden tot de grootste hoeveelheid geluk voor het grootste aantal mensen.		
7. Plichten spelen een centrale rol in het utilisme.		
8. Kants ethiek is een vorm van deontologische ethiek.		
9. Deugdethiek richt zich vooral op karakter.		
10. Autonomie is zelfwetgeving.		
11. Technisch onderzoek maakt geen deel uit van de driedelige methodologie van Value Sensitive Design.		
12. Volgens Herbert Simon is ontwerpen het veranderen van <i>bestaande</i> situaties in <i>wenselijke</i> situaties.		
13. <i>Informed consent</i> of geïnformeerde instemming is een benaming voor de informeringsplicht van ingenieurs.		
14. Volgens Marietje Schaake is een goede regulering van ICT-applicaties op globaal niveau nodig omdat het gebruik hiervan kan leiden tot zowel emancipatie als onderdrukking van bepaalde (bevolking_0)groepen.		
15. Volgens Mulligan en Schneider is een overeenkomst tussen volksgezondheid en cybersecurity ondenkbaar.		



Deel 2. Meerkeuzevragen [15 punten, 3 per vraag]:

- 1.) De bescherming van het stemrecht staat op gespannen voet met
 - a. de bescherming van morele autonomie.
 - b. de controleerbaarheid van het stemproces.
 - c. het opkomen voor de informationele rechtvaardigheid.
 - d. het waarborgen van institutionele gelijkheid.
- 2.) Het vrijheidsbeginsel van J.S. Mill houdt in dat
 - a. vrijheid in de grondwet moet worden vastgelegd.
 - b. mensen vrij zijn om te handelen zo lang ze anderen niet in hun vrijheid beperken.
 - c. mensen vrijheid nodig hebben om autonome keuzes te kunnen maken.
 - d. vrijheid leidt tot het grootste geluk voor het grootst aantal mensen.
- 3.) Welke van onderstaande is een voorbeeld van een veel voorkomend type drogreden in ethische discussies?
 - a. 'script'
 - b. 'inductief redeneren'
 - c. 'verzwegen premisse'
 - d. 'persoonlijke aanval'
- 4.) De bewering "Het milieu heeft waarde op zichzelf", impliceert dat milieu _____ heeft.
 - a. morele waarde
 - b. instrumentele waarde
 - c. intrinsieke waarde
 - d. maatschappelijke waarde
- 5.) Tot welk van onderstaande kritiekpunten geeft het utilisme géén aanleiding?
 - a. Geluk is niet objectief meetbaar.
 - b. Utilisme kan leiden tot uitbuiting.
 - c. Persoonlijke relaties tussen mensen worden genegeerd.
 - d. Utilisme houdt te rigide vast aan morele regels.



Deel 3. Open vragen [55 punten, punten tussen haakjes aangegeven per deelvraag]

1. Lees eerste de volgende casus. Beantwoord dan de volgende vragen.

Een chirurg loopt door het ziekenhuis als een verpleegkundige die op hem afkomt en het volgende aan hem voorlegt: "Dokter! Een ambulance komt net binnen met vijf gewonde mensen in kritieke toestand. Twee hebben een zwaar beschadigde nier, één een beschadigd hart, één een ingeklapte long, en één een volledig gescheurde lever. We hebben geen tijd om te zoeken naar mogelijke donoren, maar er komt net wel een gezonde jonge man binnen om bloed te doneren; hij zit in de lobby. Als we de benodigde organen van deze jonge man gebruiken kunnen we deze vijf patiënten nog redden. Natuurlijk zal hij het niet overleven, maar dan zullen we wel alle vijf patiënten redden."

Deze situatie roept de vraag op of het moreel aanvaardbaar is om de man te gebruiken om de vijf patiënten te redden.

- a. (5) Wat zou een utilist aanraden om te doen in deze situatie, en wat zou zijn argument zijn?
 - b. (5) Wat zou een deontoloog aanraden om te doen in deze situatie, en wat zou zijn argument zijn?
2. (10) Leg uit wat feitelijke oordelen en waardeoordelen zijn, en waarin deze twee typen oordelen van elkaar verschillen. Geef van ieder type oordeel een voorbeeld.
 3. (7) Zou 'gratis downloaden van muziek verboden moeten worden? Onderbouw je betoog met behulp van de theorie uit het boek.
 4. (8) Noem twee morele redenen voor gegevensbescherming ("data protection") en licht toe.
 5. (10) Het werkend principe van het panopticon is gebaseerd op het idee dat als mensen het idee hebben dat zij geobserveerd worden, zij hun gedrag aanpassen. Met moderne technologieën kunnen mensen voortdurend worden geobserveerd en kunnen deze observaties eenvoudig worden vastgelegd in databases. Volgens het principe van het panopticon zou dit mensen er toe aanzetten om zich op een bepaalde manier te gaan gedragen. Wat zijn de baten van het panopticon? Op welke morele grond is het panopticon verwerpelijk? Licht je antwoord toe.
 6. (10) Als je een computerprogramma opvat als een *abstract* voorwerp, heeft het de eigenschap dat je het met anderen kunt delen zonder dat je het zelf kwijtraakt. Hetzelfde geldt bijvoorbeeld voor kennis. Op welke manier kan er onder die opvatting dan toch sprake zijn van diefstal van een computerprogramma? Maak duidelijk wat er dan precies gestolen wordt. Wat is het onderliggende ethische vraagstuk?